

Gammal samhällsväckelse det som driver Pär Stenbäck

Alla partier borde tänka på sin dödlighet och förnya dialogen med väljarna, säger Pär Stenbäck som fortsätter vara alert aktör globalt och i Svenskfinland.

Norska vimpeln vajar vid Stenbäck's brygga på Pellinge i Borgå skärgård. Pär och Sissel Stenbäck vill visa sina solidaritet med det norska folket efter sommarens dödsskjutningar på ön Utöya. Det är naturligt då Sissel är norska.

Mitt emellan några regnskuror tar de emot på sin holme. Sissel bjuder på kaffebrus. Hennes man, som 1999 förlänades ministertitel, verkar vara bortskämd med trevligt gemyt och samtal i stugan.

För ett år sedan väckte det stort rabalder då Pär Stenbäck i en Hbl-intervju jämförde hatpratet på nätet om vårt lands svenska minoritet med hatpropagandan mot judarna på 1930-talet.

– Det jag ville säga, som sedan misstolkades, var att vi bör se upp med stämplingen av olika folkgrupper. I ljuset av vad som händer i Norge ser vi att hatprat även kan följas av hatdåd. Enligt min bestämda mening måste vi ta ett större ansvar för anonyma bloggar och debatter. Man har på ett oroväckande sätt sänkt ribban för vad som är anständigt.

Pär Stenbäck som idag firar sin sjuttioårsdag (han fyllde igår) på skärgårdsholmen är fortfarande en häpnadsväckande aktiv samhällsaktör, både internationellt och på hemmaplan.

Han leder medlingen för Internationella Röda Korset om ambulanstransporter mellan Jerusalem och den ockuperade palestinska Västbanken. Processen ska bli klar i höst och han rapporterar till en diplomatisk konferens i Genève i november.

Han sitter i exekutivkommittén för den internationella krisvarningsorganisationen ICG i Bryssel tillsammans med andra globala aktörer såsom George Soros, Javier Solana, Joscha Fischer och Uffe Elleman-Jensen.

Han är ordförande för Europeiska kulturparlamentet och här hemma "gör han ett halvtidsjobb" som ordförande för Barn- och ungdomsstiftelsen i Finland som utgående från professor Kari Uusikyläs pedagogik arbetar med unga som riskerar att marginaliseras.

Han är också ordförande för Helsingfors universitets svenska delegation.

Vad är det som driver dig?

– Nå, det är en gammal samhällsväckelse. Jag vill vara en socialliberal person. Den visionen har jag haft ända sedan jag tillsammans med Pörtombördige K-J Lång i mitten av 1960-talet ledde Nyliberala studentförbundet. Då hade nyliberal en annan betydelse än i dag.

Pär Stenbäck föddes 1941 i Borgå, mitt under brinnande krig. Han hör till efterkrigs-generationen som sett hur Finland tog sig uppåt efter kriget.

Det var faktiskt ett frågesportsprogram i radion som för honom blev en inkörsport till politiken.

– Jag var med i Borgå lyceums lag som vann frågesporten i nutidsorientering. Jag specialiserade mig på kolonialpolitiken och läste allt om den. Suezkrisen och Sovjetinvasionen av Ungern 1956 påverkade mig starkt.



Nej, jag blev aldrig tillfrågad och det hade inte heller funnits en lämplig lucka för mig att i tiderna bli Hufvudstadsbladet chefredaktör, säger Pär Stenbäck, som sätter stort värde på den finlandssvenska tidningstältheten. Han hoppas att det kvarstår två starka tidningshus i Svenskfinland, trots pratet om samordning. FOTO: HENRIK STENBÄCK

Pär Olav Mikael Stenbäck

Född: 12.8.1941 i Borgå.

Familj: Hustrun Sissel Lund Stenbäck, två söner och första barnbarnet på kommande.

Karriär: Journalist på Yle och Studentbladet på 1960-talet, riksdagsledamot 1970–1985, undervisningsminister 1979–1982, utrikesminister 1982–1983, generalsekreterare vid

Finlands Röda kors 1985–88, generalsekreterare vid Internationella Röda Korset i Genève 1988–1992, generalsekreterare vid Nordiska ministerrådet i Köpenhamn 1992–1996, ordförande för Svenska kulturfonden 1996–2001. Innehavare av många förtroendeuppdrag. **Jubilaren kan uppvaktas genom**

en inbetättning i Sissel och Pär Stenbäck's fond för arbete med ungdomar i riskzonen (405540-220, referens PS70).

Ett "Stenbäck-symposium" om globalt ansvar hålls den 25 augusti på Hanaholmen med bland andra Ingvar Carlsson, Margareta Wahlström och Martti Ahtisaari.

serade mig på kolonialpolitiken och läste allt om den. Suezkrisen och Sovjetinvasionen av Ungern 1956 påverkade mig starkt.

– När jag 1968 ställde upp i valet till riksdagen kom många Borgåbor ihåg mig som frågesportsmästare.

Två år senare valdes Stenbäck med hela 7000 röster in i riksdagen. På toppen av sin politiska karriär blev han stor valmagnet i Nyland och gjorde alla tiders SFP-rekord genom att få omkring 19000 röster i riksdagsvalet 1983. Han var populär utrikesminister i Kalevi Sorsas (SDP) regering.

Folk gillade att han hade snuvat den unga strebern Paavo Väyrynen på ministerposten. Efter valet 1983 såg Centern till att Väyrynen fick tillbaka posten som utrikesminister. Två år

senare lämnade Stenbäck den politiska arenan och sökte sig till Röda Korsets tjänst.

Något otalt varken med Väyrynen eller Centern har han inte. Han hoppas att Centern med sina dalande opinionssiffror inte ska behöva gå samma väg och krympa till ett litet parti som i Sverige.

– Partiets största röstsvinn har gått till Sannfinländarna. Avgörande är om Centern kan utforma en taktik som är trovärdig i sina gamla väljares ögon. Det går inte med sturskhet och envishet, utan det krävs andra metoder.

– Alla politiska partier borde tänka på sin dödlighet och förnya sin relation till väljarna. Dialogen måste vara äkta, det behövs mera viljepolitik och politiker kan inte glida med strömmen. Jag hoppas Centern

lyckas, men på köpet får partier helst glömma sin antisvenska linje.

Som sin egen största politiska bragd nämner Stenbäck de många nya lokalavdelningar som grundades under hans tid som partiordförande (1977–1985).

– Att samma människor satt på förtroendeposterna när vår familj efter ett knappt decennium utomlands återvände hem var sedan förstas mindre bra. Men idag är det nödvändigt att acceptera realiteterna att unga inte så lätt går med i politiska organisationer. Det är de individuella livsvalen som gäller och man vill ogärna binda sig.

Hur tror du Svenskfinland ser ut då du om du får leva om trettio år fyller 100?

– Jag tror inte att vi kan få en ny svensktväckelse och vi ska heller inte glömma att våra

ungdomar är mycket rörliga i olika riktningar i en globaliserad värld. Om det finns en grundläggande stolthet att höra till en liten, men naggande god, minoritet så tror jag nog att vi kan ha en fungerande svenskhet i Finland om trettio år. Däremot är jag tveksam till om vi har en fungerande tvåspråkighet. Den formella likställdheten kommer inte att fungera på alla områden, utan för minoriteten kommer i högre grad särlösningar att gälla.

» Om det finns en grundläggande stolthet att höra till en liten, men naggande god, minoritet så tror jag nog att vi kan ha en fungerande svenskhet i Finland om trettio år.

Pär Stenbäck

Stenbäck understryker att man idag bör satsa konkret på utbildningssektorn för att trygga det svenska.

– Vi har en ganska svag lagstiftning när det gäller den svenska skolautonomin, vilket har lett till att kommuner har kunnat dra in svenska skolledningsfunktioner och man behöver inte nödvändigtvis ha en svensk skolnämnd. Här gäller det

för bland annat den nya justitie ministern Anna-Maja Henriks son att i ett känsligt läge smid, medan regeringsprogrammet är varmt. En regeringsbas som förhåller sig så positivt till svenska lösningar som den nuvarande kommer vi knappast att ha åte på länge.

Vi sitter och samtalar i Pär Stenbäck's arbetsrum på landet. Där kan han vara uppkopplad på nätet och skriva. Han resonerar i en lågmäld ton som då och då bryts av höga skratt. För stunden är det svårt att föreställa sig att den förra SFP-hövdingen av en del uppfattas som en fruktad person. Också inom de egna kretsarna har man ibland undvikit att släppa fram honom.

– Jag är förstas en ganska offensiv person och har åsikter om det mesta, vilket jag heller inte döljer. Det är svårt i en enhetskultur som den finlandssvenska att ha en självanalytisk debatt. Jag tror att självkritik är nödvändigt, även om inte jag heller har varit så stark på det området.

– Jag kan inte förneka att jag har hört till ett etablissemang, men för mig har det alltid varit viktigt att ha en annan fot utanför etablissemangen.

HENRIK STENBÄCK

henrik.stenback@vasabladet.fi
tel 7848 305